

Sprawozdanie

komisji przemysłowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego o czynnościach w sprawach przemysłowych:

1. o szkołach przemysłowych uzupełniających,
2. o sprawach podatkowych.

Wysoki Sejmie!

I. Szkoły przemysłowe uzupełniające.

Po raz ostatni komisya przemysłowa zdawała sprawę Wysokiemu Sejmowi z czynności Wydziału krajowego na polu szkolnictwa przemysłowego uzupełniającego w marcu 1892. Od tego czasu postęp na tem polu jest niezaprzeczony, tak pod względem powołania do życia nowych zakładów, jakoteż co do podniesienia naukowego tych szkół, uposażenia w coraz lepsze siły nauczycielskie, uzupełnienia środków naukowych, słowem skuteczności nauki. Nadto nieda się zaprzeczyć, że dzięki nawoływaniom Sejmu, budzi się w kołach lokalnych większe zainteresowanie, zwiększa się ofiarnosć lokalnych czynników. Niemniej też z uznaniem należy skonstatować zwiększenie dotacyi Państwa, chociaż wymiar tejże nie stoi zawsze jeszcze w żadnym stosunku z działalnością Państwa na tem polu w innych krajach monarchii.

Wzrost szkół jest nieustanny:

W r. 1885	6	było 14	szkół i	1.519	uczniów	
" 1887	8	" 15	"	2.155	"	
" 1888	9	" 18	"	3.357	"	
" 1890	1	" 22	"	3.662	"	zaś w roku
" 1891	2	" 28	"	4.231	"	

Dodać należy, że z pomiędzy tych 28 szkół, trzy które zostały otwarte dopiero w jesieni 1892, nie podały liczbę uczniów, tak że prawdopodobnie liczba uczniów faktyczna musi już dochodzić 4.500. Nowe szkoły aktywno w jesieni r. 1892 w Brodach, Nowym Targu, Stryju.

Od zamknięcia sprawozdania Wydziału krajowego i komisji przemysłowej we Wrześniu 1892, przybyła nadto szkoła przemysłowa uzupełniająca w Krocśnie, która z Nowym rokiem 1893 weszła w życie. Nadto na ukończeniu są rokowania co do szkół w Sankoku i Sądowej Wiszni, tak, że obiedwie z przyszłym rokiem szkolnym wejdą w życie.

Zawsze jeszcze szereg miejscowości wskazanych poprzednimi uchwałami Sejmowemi nieposiada takich szkół i komisya przemysłowa jest przekonana, że Wydział krajowy nie ustanie w usiłowaniu, ażeby zakłady podobne otwarte zostały w miastach i miasteczkach jak w Andrychowie, Brzozowie, Buczacz, Dobromilu, Dolinie, Gródku, Kałuszu, Oświęcimie, Radymnie, Sniatynie, Staremmieście, Trembowli, Zaleszczykach, Złoczowie.

Wykazanych w r. 1892 28 szkół posiadało 62 oddziałów a 88 klas. Nauczycieli 233 udzielało naukę.

Co do wieku młodzieży było:

	niżej 18 lat	wyżej 18 lat
w r. 1890	84 ^o / _o	16 ^o / _o
w r. 1891	82.30 „	17.70 „
w r. 1892	81.97 „	18.03 „

Co do wyznania wypada na młodzież:

	w r. 1892	1891	1890
obrzędki rz. katol.	64.69 ^o / _o	64.15 ^o / _o	61.84 ^o / _o
„ gr. „	7.07 „	6.85 „	9.47 „
innych wyznań chrześc.	1.06 „	0.79 „	
wyznania mojżeszowego	27.18 „	28.21 „	27.90 „

Udział poszczególnych czynników w pokrywaniu kosztów utrzymania szkół przemysłowych uzupełniających przedstawia się od r. 1888. w następujących stosunkach procentowych:

	w r. 1892/3	1891/2	1890/1	1889/90	1888/9
udział kraju	29.01 ^o / _o	28.26 ^o / _o	27.52 ^o / _o	24.80 ^o / _o	24.99 ^o / _o
„ państwa	26.16 ^o / _o	27.47 ^o / _o	27.52 ^o / _o	24.80 ^o / _o	20.11 ^o / _o
„ powiatów	5.65 ^o / _o	5.24 ^o / _o	5.78 ^o / _o	6.62 ^o / _o	5.64 ^o / _o
„ gmin	26.67 ^o / _o	28.55 ^o / _o	27.59 ^o / _o	34.09 ^o / _o	36.90 ^o / _o
„ izb handl., instytucyi finansowych etc.	12.51 ^o / _o	10.48 ^o / _o	11.59 ^o / _o	9.69 ^o / _o	12.36 ^o / _o

Wydatki kraju wynosiły:

	w r. 1888	6.277 zł.
	1889	7.313 „
	1890	8.235 „
	1891	8.758 „
	1892	10.792 „ na rok uchwalil
Wysoki Sejm	1893	15.200 „

Wydatki państwa wynosiły:

	w r. 1888	1.700 zł.
	1889	5.888 „
	1890	8.235 „
	1891	8.798 „
	1892	11.580 „
	zaś na rok 1893	14.000 „

Mimo jednak podnoszenia subwencji państwowej na szkoły przemysłowe uzupełniające, stosunek Galicyi do innych krajów przedstawia się zawsze jeszcze bardzo niekorzystnie.

Subwencya Państwa zapewniona na rok 1893 wynosi:

dla Galicyi	14.000 zł.	— 8·43 ⁰ / ₀
„ Austrii niższej	29.800 „	— 17·95 ⁰ / ₀
„ Austrii wyższej	1.500 „	— 0·90 ⁰ / ₀
„ Salzburgu	350 „	— 0·21 ⁰ / ₀
„ Tyrolu i Vorarlb.	5.200 „	— 3·13 ⁰ / ₀
„ Styryi	5.310 „	— 3·20 ⁰ / ₀
„ Karynty	500 „	— 0·30 ⁰ / ₀
„ Krainy	5.300 „	— 3·19 ⁰ / ₀
„ Wybrzeża	4.000 „	— 2·41 ⁰ / ₀
„ Dalmacyi	700 „	— 0·42 ⁰ / ₀
„ Czechów	71.600 „	— 43·12 ⁰ / ₀
„ Morawy	20.400 „	— 12·23 ⁰ / ₀
„ Szląska	5.400 „	— 3·25 ⁰ / ₀
„ Bukowiny	2.000 „	— 1·21 ⁰ / ₀
Ogółem	166 060 zł.	— 100·00 ⁰ / ₀

Z uznaniem podnieść należy, że Wydział krajowy a względnie krajowa komisya przemysłowa, zajęły się sprawą nauki religii w szkołach przemysłowych uzupełniających, Wydział krajowy wdrożył w tym celu skuteczne rokowania z Ordynaryatami biskupiami obydwu obrządków katolickich, oraz wydał instrukcyę do katechetów udzielających naukę w szkołach przemysłowych uzupełniających.

Niezostała dotąd załatwioną mimo tylokrotnych wezwań Wyzokiego Sejmu do Rządu sprawa statutu krajowego dla szkół przemysłowych uzupełniających za statut normalny, i ponowne wezwanie jest niezbędnem.

Niezostała dotąd uregulowaną sprawa stałego nadzoru krajowego nad temi szkołami. Nie posunęła się też naprzód sprawa ujednostajnienia takich szkół przemysłowych uzupełniających we Lwowie na zasadzie normalnego statutu krajowego.

Ponawiają się też nieustannie skargi, że majstrowie nie posyłają młodzieży rękodzielniczej na naukę do szkół przemysłowych uzupełniających, a Władze polityczne, jako władze przemysłowe nie przychodzą z pomocą i nie przynaglają majstrów w myśl §. 75a, §. 100 i 133 ustawy przemysłowej z d. 15. marca 1883 do posyłania młodzieży do tychże szkół.

Komisya przemysłowa ma zaszczyt przedłożyć Wysokiemu Sejmowi w tych przedmiotach odpowiednie wnioski.

II. Sprawy podatkowe.

Na posiedzeniu z dnia 9. kwietnia 1892, na wniosek Komisji przemysłowej powziął Wysoki Sejm następującą uchwałę:

I. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby w drodze rozporządzenia należycie ogłoszonego:

1) Określił pojęcie zarobkowych towarzystw magazynowych, zarejestrowanych w myśl ustawy z dnia 9. kwietnia 1873. (Nr. 70. Dz. u. p.);

2) Podał szczegółowe znamiona tych zarobkowych towarzystw magazynowych, opierających się na ustawie z dnia 9. kwietnia 1873, które w myśl ustawy ograniczają swą działalność do własnych członków;

3) określił wyczerpująco warunki prawne, od których dopełnienia zależy zastósowanie ustaw z dnia 27. grudnia 1880. (Nr. 151. Dz. u. p.) i z dnia 14. kwietnia 1885. (Nr. 43. Dz. u. p.) do zarobkowych towarzystw magazynowych, zarejestrowanych w myśl ustawy

z dnia 9. kwietnia 1873. Gdyby zaś osiągnięcie tego celu w drodze rozporządzenia było niemożliwym;

4) ażeby c. k. Rząd, przedłożył corychlej odnośną reformę ustawy do konstytucyjnego zatwierdzenia.

II. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby przyspieszył załatwienie uchwały sejmowej z dnia 18. listopada 1890 w sprawie wydania ustawy krajowej obowiązującej w królestwie Galicyi i Lodomerji wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o uwolnieniu zakładów i spółek przemysłowych towarzystw akcyjnych od wszelkich dodatków do podatków z wyjątkiem państwowych na okres dziesięciu lat.

Co do rezolucji pod II. powiodło się nareszcie uzyskać załatwienie tej tak ważnej sprawy. Uchwała sejmowa z dnia 18. listopada 1890 o uwolnieniu zakładów przemysłowych, spółek i towarzystw akcyjnych od wszelkich dodatków do podatków z wyjątkiem państwowych, uzyskała Najwyższą sankcyę w dniu 11. kwietnia 1893 i stała się ustawą krajową.

Komisya nie wątpi, że ustawa ta przyniesie znakomitą korzyść przemysłowi i stać się może zwrotem w dziejach rozwoju przemysłu naszego. Komisya też nie wątpi, że Wydział krajowy, w myśl dawniejszych uchwał sejmowych niezwłocznie postara się o to, by wiadomość o korzyściach zapewnionych tą ustawą dostała się do wiadomości jak najszerszych kół interesowanych w kraju, oraz za granicą, oraz że Wydział krajowy wraz z Komisją krajową dla spraw przemysłowych wdroży należytą akcyę, ażeby dobrodziejstwa z tej ustawy płynące zostały należycie w interesie przemysłu wyzyskane.

Co do rezolucji pod I. została ona w znakomitej części części załatwioną. Mianowicie na wniosek posła dr. Rutowskiego, przyjęty przez Komisję budżetową Rady państwa, Izba uchwaliła zmianę postanowień ustawy z 27. grudnia 1880 Dz. u. p. nr. 151 i 14. kwietnia 1885 Dz. u. p. nr. 43 w tym duchu, że korzyści z tych ustaw płynące zostają rozciągnięte i na Spółki magazynowe i tym podobne zbywające wyroby swoich członków nieczłonkom. Ustawa ta otrzymała najwyższą Sankeyę 1893 i weszła w życie, działając wstecz z dniem 1. stycznia 1893.

Ustawa ta zabezpiecza byt i rozwój Spółkom magazynowym, które dotąd były skazane na zaturę.

Pozostaje jednak ciągle otwartą sprawa nakładania podatków na przemysł domowy wolny z mocy ustaw od opodatkowania. Nieustanną akcyę Wysokiego Sejmu, tak ofiarną, ażeby przemysł domowy ratować od upadku, podnosić technicznie, materalnie, paraliżuje ciągle fiskalizm, a z wielu stron ciągle nadchodzą wiadomości o systematycznym zamarcu przemysłu domowego w jego rozlicznych gałęziach w prastarych siedzibach przemysłu, wobec ciasnej interpretacyi ustaw przez władze fiskalne, lub wprost wobec przekraczania ustaw.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje sprawozdanie Wydziału krajowego z działalności na polu szkół przemysłowych uzupełniających do wiadomości.

2. Sejm wzywa ponownie c. k. Rząd, ażeby wzorowy statut dla uzupełniających szkół przemysłowych, przedłożony c. k. Ministerstwu wyznań i oświaty, pismem komisji krajowej dla spraw przemysłowych z dnia 19. września 1889 l. 272, uznał za normalny dla uzupełniających szkół przemysłowych w Królestwie Galicyi i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

3. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby wydał polecenia władzom politycznym pierwszej instancyi, iżby jako władze przemysłowe przynaglały majstrów do posyłania terminatorów na uzupełniającą naukę przemysłową.

4. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby tenże przy pomocy krajowej komisji dla spraw przemysłowych opracował projekt stałej organizacyi krajowego nadzoru nad szkołami przemysłowemi uzupełniającemi.

5. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby tenże nie ustawał w usiłowaniach powołania do życia nowych szkół przemysłowych uzupełniających w miejscowościach, w których czynniki lokalne sprawą tą dostatecznie nie zajęły się.

6. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby tenże prowadził dalej rokowania z gminą miasta Lwowa celem ujednostajnienia organizacyi szkół przemysłowych uzupełniających na zasadach normalnego statutu krajowego dla tychże szkół.

II. Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby tenże tak jak dotąd nieustawał w czuwaniu nad przemysłem domowym, i o każdym fakcie nienależytego opodatkowania wykonujących przemysł domowy bezwłocznie donosił c. k. krajowej Dyrekcyi Skarbu,

Lwów dnia 16. maja 1893.

Przewodniczący :

Czartoryski, w. r.

Sprawozdawca :

Dr. Rutowski, w. r.

Faint, illegible text at the top of the page, possibly bleed-through from the reverse side.

1871

1871

1871